herpy

PILGIFTSGRODOR

Vicente's Poison Frog

Oophaga vicentei

Oophaga vicentei är en liten, färgstark och dagaktiv pilgiftgroda på upp till 24 mm, som bara finns i centrala Panama. Färgerna varierar från gult och rött till blått, grått och grönt, ofta med ett svart nätmönster. Arten är hotad i naturen, och det finns bara lite kunskap om skötseln.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Dendrobates vicentei*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**12-24 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Erfaren**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**I bladveck (t.ex. bromelior)**
Ägg per läggning	**1-12**
Kläckning	**10-14 dagar**
Larvtid	**42-56 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Obefruktade ägg från honan**
Yngelvård	**Vaktar äggen, bär grodynglen och matar grodynglen med ägg**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, natt	**19-21 °C**
Luftfuktighet	**80-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Starkt hotad (EN)**

Om arten

Oophaga vicentei är en av de mindre arterna i släktet *Oophaga*. Vuxna djur mäter 12-24 mm från nos till kloak, och könen är lika stora. Ryggfärgen varierar starkt mellan populationerna: gul, röd, blå, grå eller grön, oftast med ett svart eller mörkbrunt nätmönster på ryggen och på ovansidan av alla fyra ben. Nyförvandlade ungar är betydligt svartare än de vuxna, och nosen kan vara både rund och spetsig.

Arten beskrevs 1996 av Jungfer, Weygoldt och Juraske under namnet *Dendrobates vicentei*. Den hör i dag till släktet *Oophaga*, där honan matar grodynglen med obefruktade ägg.

Hudgift: i naturen äter *O. vicentei* bland annat myror och kvalster som bildar alkaloider, och giftet i huden kommer sannolikt därifrån. Giftets styrka har inte undersökts för arten, så den räknas som mild. Djur som föds upp på bananflugor och hoppstjärtar får inte giftet. Tvätta alltid händerna efter arbete i terrariet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Oophaga vicentei finns bara i centrala Panama, i provinserna Veraguas, Coclé och Colón på landets karibiska sida. Beståndet är uppdelat i två genetiska grupper, en västlig och en östlig. Utbredningen omfattar Santa Fé nationalpark och Omar Torrijos nationalpark.

Utbredningsområdet är litet, och skogen röjs för gruvdrift, jordbruk, boskapsskötsel och städer. Dessutom kommer insamling för djurhandel och svampsjukdomen chytridiomykos, som har dödat andra grodor i området. Därför står arten som starkt hotad (EN) på IUCN:s rödlista.

> **Naturlig utbredning:** Panama.

LIVSMILJÖ

Oophaga vicentei lever i fuktig, tropisk regnskog från låglandet nära kusten upp till omkring 900 m över havet. Den är framför allt trädlevande och förökar sig högt uppe i bromelior, men söker också föda i lövförnan och mellan stenar på skogsbotten. Arten är dagaktiv.

Klimatet är tropiskt: varmt och fuktigt hela året, svalare på höjderna, och luften i skogen är nästan alltid mättad med fukt. Arten har ingen vintervila.

Läs mer: Vintervila och årstider

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Oophaga vicentei*. Den bygger därför på klimat och livsmiljö och på släktingar som är bättre kända i fångenskap: *Oophaga pumilio*, *Oophaga histrionica*, *Oophaga sylvatica* och *Oophaga lehmanni*. Temperatur, kläckningstid, larvtid och livslängd är lånade från *Oophaga pumilio*, som har samma storlek och samma förökningsbiologi.

Ett par behöver ett högt terrarium på minst 45 × 45 × 60 cm, för arten klättrar och förökar sig högt uppe. Bygg upp botten med ett dräneringslager av lecakulor, ett insektsnät och ett fuktigt substrat av kokosfibrer, mossa och orkidébark. Lägg ett lager stora, vissna löv överst, så att hoppstjärtar och gråsuggor kan leva i botten och grodorna har gömställen.

Sätt bromelior på flera höjder och plantera med krypande växter som philodendron och krypande fikus. Bromeliorna är både gömställen och häckningsplatser. Ge många gömställen och brutna siktlinjer, så att djuren kan undvika varandra. Täck alla springor, för så små grodor kommer ut genom mycket små hål. Mer än ett par kräver ett betydligt större terrarium.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Dagtemperaturen ska vara 22-26 °C och natten 19-21 °C. Grodorna tål värme dåligt, så undvik längre perioder över 28 °C. Placera terrariet svalt, se till att det finns ventilation och använd lampor som inte värmer.

Arten har ingen vintervila.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 80-100 % och aldrig under 70 %. Spruta terrariet grundligt en till två gånger om dagen med vatten utan kalk och klor (regnvatten eller osmosvatten), så att blad och bromelior är våta. Ett dimsystem eller regnsystem gör det lättare att hålla fukten stabil.

Håll luften i rörelse med ventilationsfält, för stillastående, våt luft ger mögel och bakterier. Botten ska vara fuktig, men inte stå i vatten. Blir terrariet för torrt drar sig grodorna undan i gömställen och tappar i vikt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

VATTEN OCH VATTENKVALITET

En platt vattenskål med 1-2 cm vatten räcker, för grodorna är dåliga simmare. Håll den ren och byt vattnet varje dag eller varannan dag. Använd regnvatten, osmosvatten eller avklorerat vatten, för amfibier tar upp vatten och ämnen genom huden. Undvik rengöringsmedel, tvål och växtskyddsmedel i och vid terrariet.

För förökningen ska det finnas bromelior eller små vattenfyllda behållare på flera höjder. Grodynglen växer upp i de små vattensamlingarna, inte i skålen.

LJUS OCH UVB

UVB är knappast nödvändigt, men lite UVB (Fergusonzon 1) skadar inte och är valfritt. Växtljus i 10-12 timmar per dag håller växterna vid liv, och natten ska vara mörk. Lamporna får inte värma upp terrariet över 26 °C.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Arten ska ha mycket små foderdjur. Basfodret är små, flygoförmögna bananflugor (*Drosophila melanogaster*) och hoppstjärtar, kompletterade med bladlöss, små termiter och små gråsuggor.

Utfodra vuxna 3-4 gånger i veckan, och ge inte nya flugor innan de gamla nästan är uppätna. Pudra flugorna med kalk och vitaminer en gång i veckan till vuxna och vid varannan utfodring till ungar. En hona som lägger foderägg behöver rikligt och allsidigt näring.

Odla själv kulturer av bananflugor och hoppstjärtar. I naturen består födan av små leddjur, bland annat myror och kvalster.

BETEENDE OCH HANTERING

Oophaga vicentei är dagaktiv. Hanen kallar från en plats högt uppe och hittar häckningsplatsen. Honor kan äta andra honors ägg, så ett par är det säkraste. Grodorna bör inte hanteras, eftersom huden är tunn och känslig. Vid rengöring flyttas djuren i en ren, våt behållare.

Byt inte ut för mycket på en gång, och behåll gömställena så att grodorna inte blir stressade.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen liknar varandra i storlek och färg. Hanen känns igen på sitt läte och på att han väljer häckningsplatsen. Åldern vid könsmognad är inte dokumenterad; *O. pumilio* blir könsmogen vid omkring 10 månader. Den säkraste vägen till ett par är att låta två ungar växa upp tillsammans.

PARNING

Hanen hittar en plats vid en bromelia och kallar på honan. Paret gör strykande rörelser med bakbenen, och honan snurrar runt i cirklar före och efter äggläggningen. Förökningen följer regnet, så kraftigare besprutning kan sätta igång den. Honan lägger inga nya ägg medan hon matar grodyngel.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

ÄGG OCH GRODYNGEL

Äggen läggs på ett blad vid en bromelia högt upp. Honan lägger 1-12 ägg åt gången; de största kullarna är ovanligt stora för släktet, där *O. pumilio* lägger 3-5 ägg. Föräldrarna stannar inte kvar vid äggen, men hanen återvänder ungefär en gång om dagen och fuktar dem.

När äggen kläcks bär honan grodynglen ett i taget på ryggen upp till vattenfyllda bromelior. Där matar hon dem med obefruktade fodringsägg: grodynglet simmar och vibrerar vid ytan när hon närmar sig och äter äggen hon lägger. Grodynglen lever uteslutande av fodringsägg och tar inget annat foder. Varje grodyngel måste ha sitt eget lilla vattenrum, annars äter de varandra. Ta inte bort ägg eller grodyngel, för fodringsäggen kan inte ersättas.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 10-14 dagar, och grodynglen förvandlas efter 42-56 dagar. När frambenen kommer fram ska tillgången till land vara enkel, för den nyförvandlade grodan kan drunkna.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade ungarna är mycket små och betydligt svartare än de vuxna. Ge dem ett fuktigt, enkelt terrarium med hushållspapper som botten och små bromelior eller blad som gömställen. Utfodra dem dagligen med hoppstjärtar och de allra minsta bananflugorna, pudrade med kalk och vitaminer vid varannan utfodring. Ungarna flyttas till ett större terrarium när de äter fint och har vuxit till sig; tillväxtkurvan är inte dokumenterad för arten.

Hälsa och vanliga misstag

Typiska fel och sjukdomar är desamma som hos andra små pilgiftgrodor:

- För hög temperatur eller för torr luft: grodan drar sig undan och tappar i vikt. Kyl ner och spruta oftare.
- Kalk- och vitaminbrist: svaga ben och bristsjukdomar. Pudra fodret enligt schemat.
- Chytridiomykos: en svampsjukdom som har drabbat amfibier i artens hemland. Håll nya djur i karantän och kontakta en veterinär med kunskap om amfibier vid slöhet, hudavflagning eller utebliven aptit.
- Parasiter i tarmen ger magerhet, även om grodan äter.
- Ungar är ömtåliga: kalkbrist och dålig trivsel är de vanligaste problemen.

Använd rena redskap till varje terrarium.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.